

The logo for ESPAD (European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs) features the word "ESPAD" in a bold, black, sans-serif font. To the right of the text is a vertical red line, and above it is a horizontal red line, forming a partial crosshair.

The European School Survey Project
on Alcohol and Other Drugs
www.espad.org

ВЖИВАННЯ ТЮТЮНУ, АЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ, НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДДЮ

(ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ СОЦІОЛОГІЧНОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ СЕРЕД УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ)

УКРАЇНА: ПАРТНЕРСТВО

- ◎ Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка (основний виконавець)
- ◎ Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) (технічна підтримка)
- ◎ Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України (лист-дозвіл)
- ◎ Український медичний та моніторинговий центр з алкоголю та наркотиків МОЗ України (консультація)

МЕТОДОЛОГІЯ

Цільова група ESPAD-2011:

- Учнівська молодь 1995 р.н., тобто віком 15-16 років).

Цільові групи дослідження 2011 р. в Україні:

- Учнівська молодь (1994-1996 р.н.), тобто віком 15-17 років).
- Класні керівники/куратори груп навчальних закладів, що приймали участь в дослідженні.

Вибіркова сукупність

- Національна, репрезентативна до цільової групи;
- Випадкова, стратифікована за типами навчальних закладів і типом населеного пункту (місто/сміт/село);
- Для кожного типу навчального закладу складалася окрема вибірка за однаковою схемою

Метод збору інформації

- самозаповнення стандартизованого опитувальника в учбовій аудиторії

Аналіз даних

- Національна репрезентативна вибірка сукупність дає можливість аналізу за віком, статтю, типом навчального закладу, типом поселення, регіоном, типом сім'ї, матеріальним станом тощо, ... **але – не передбачає аналізу на рівні області та навчального закладу**

ХАРАКТЕРИСТИКА ЦІЛЬОВИХ ГРУП

1

6680 осіб:
3081 хлопців,
3599 дівчат,
15-16 років

1995 рік

2

10 386 осіб:
4837 хлопців,
5549 дівчат,
13-17 років

1999 рік

3

5795 осіб:
2656 хлопців,
3139 дівчат),
13-17 років

2003 рік

4

5122 осіб:
2354 хлопці,
2768 дівчат),
15-16 років

2007 рік

5

7512 осіб:
4157 дівчат
3355 хлопців,
15-17 років

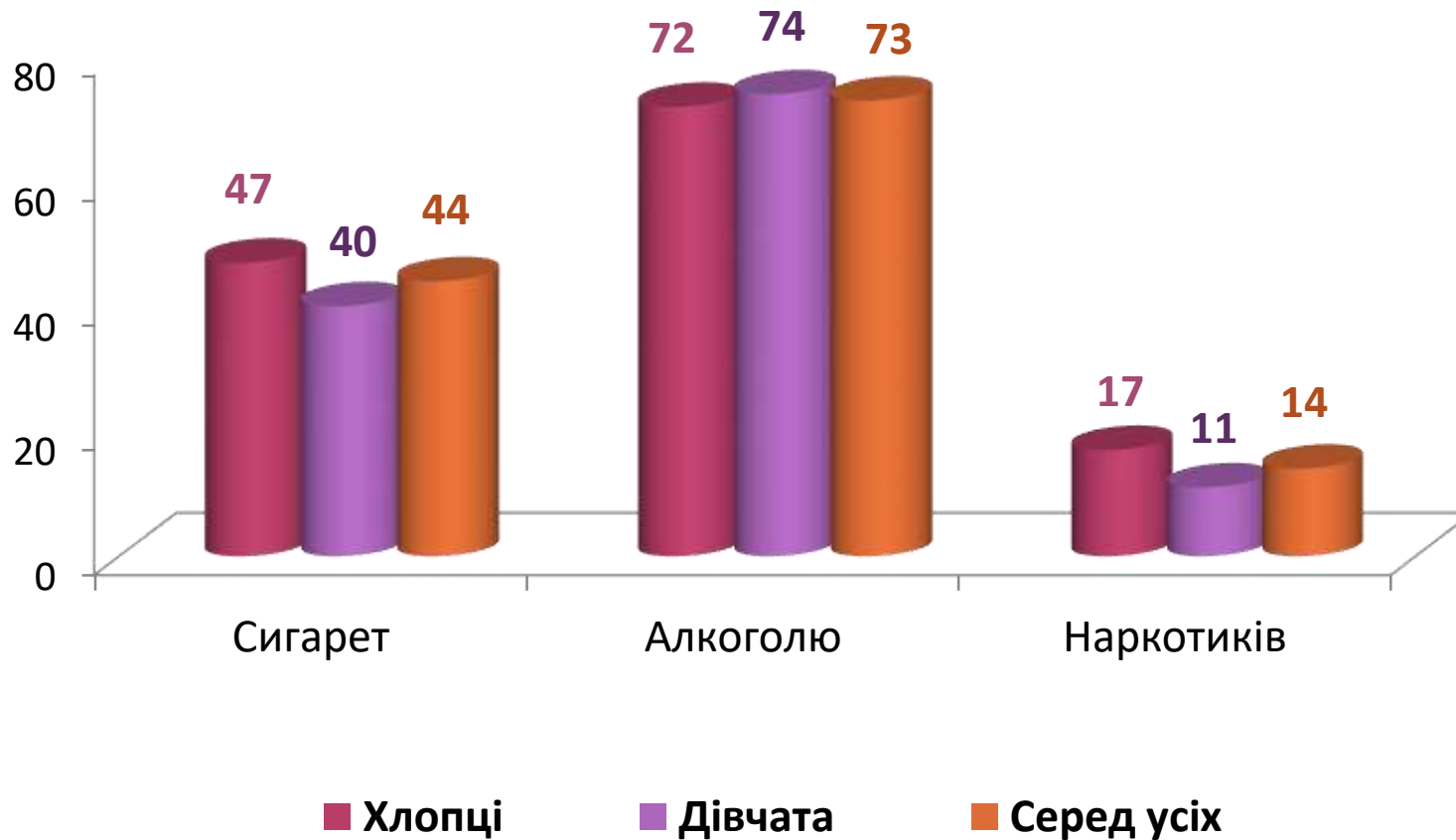
2011 рік

Наступна хвиля
2015 РІК

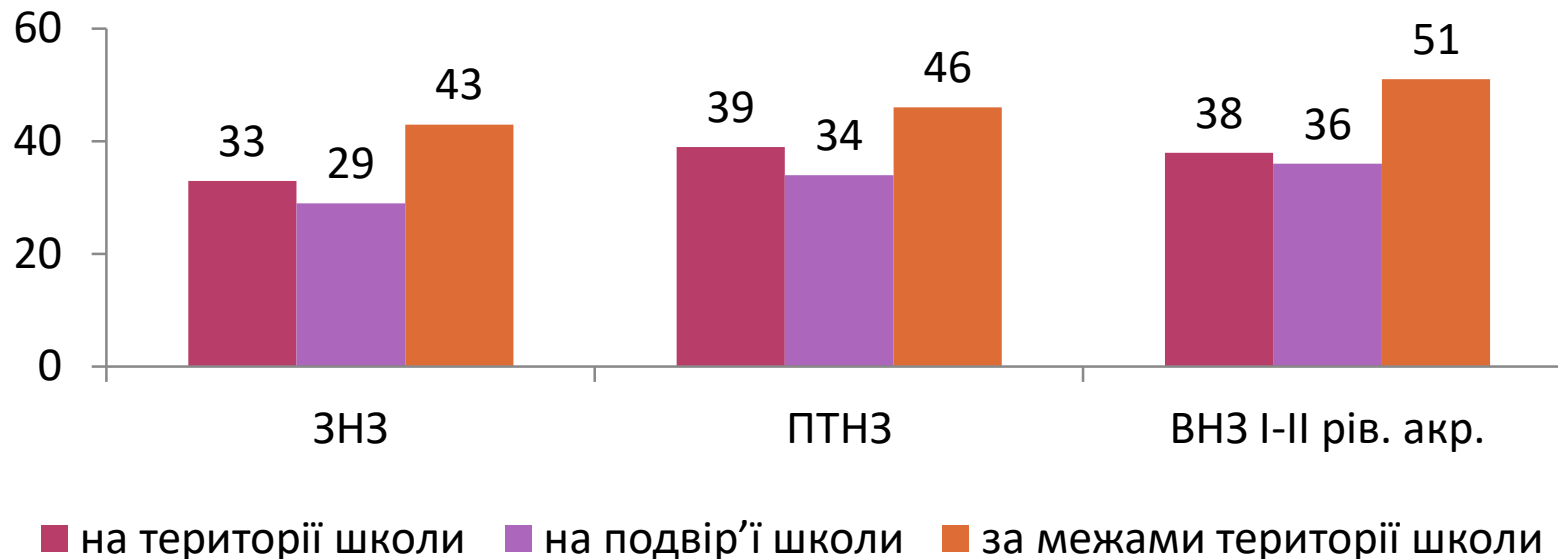
394 класних керівників/
кураторів груп

Педагогічно-викладацький склад	77,2
Керівний склад	5,4
Практичний психолог, соціальний педагог	3,6
Класний керівник/куратор	6,1
Майстер виробничого навчання	6,3
Методист	1,0
Педагог-організатор	0,5

ДОСТУПНІСТЬ: ЛЕГКІСТЬ ПРИДБАННЯ, % ЗА СТАТТЮ

ПИТОМА ВАГА СТВЕРДНИХ ВІДПОВІДЕЙ УЧНІВ НА ЗАПИТАННЯ: «ЧИ БАЧИВ ТИ ПРОТЯГОМ ОСТАННЬОГО РОКУ ТВОГО ВЧИТЕЛЯ ЯКИЙ КУРИТЬ ... ?»

РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ ЧЛЕНІВ ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕКТИВІВ НА ЗАПИТАННЯ: «ВКАЖІТЬ, ЯКА ЧАСТКА ЧЛЕНІВ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ ВАШОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ПАЛИТЬ?»

	ЗНЗ	ПТНЗ	ВНЗ I-II рів. акр.
Більшість	2,7	7,8	5,5
Декілька	36,6	32,8	38,4
Не багато	36,2	54,7	52,1
Ніхто	24,5	4,7	4,1

ТЕНДЕНЦІЇ

ЩОДО ПОШИРЕННЯ
ТЮТЮНОКУРІННЯ,

ВЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ ТА
НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН

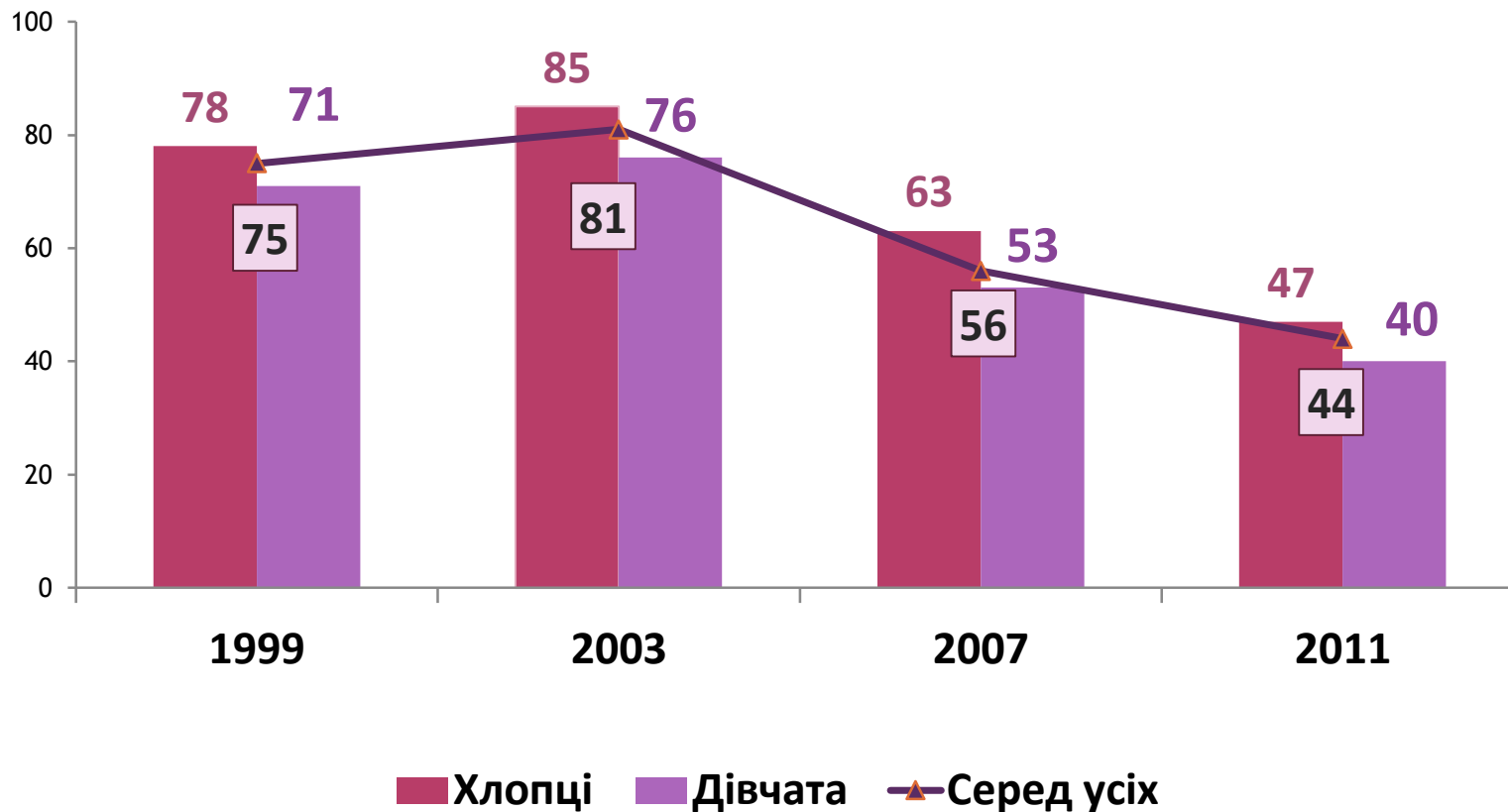
СЕРЕД **15-16-РІЧНОЇ**
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ:

1995 - 1999 - 2003 - 2007 - 2011

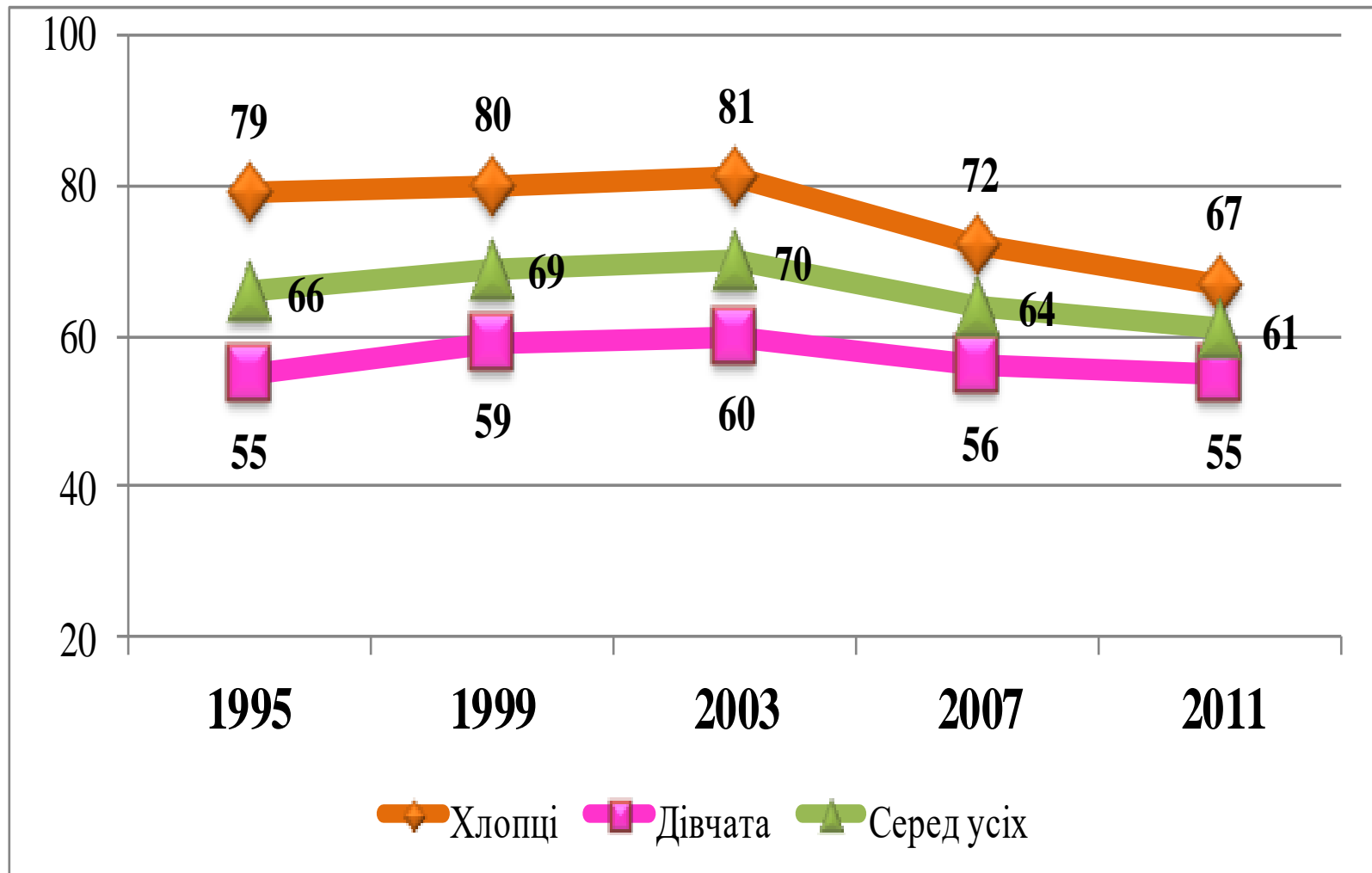
ДОСТУПНІСТЬ СИГАРЕТ.

ЯК ВОНА СПРИЙМАЄТЬСЯ УЧНЯМИ, % ЗА СТАТТЮ

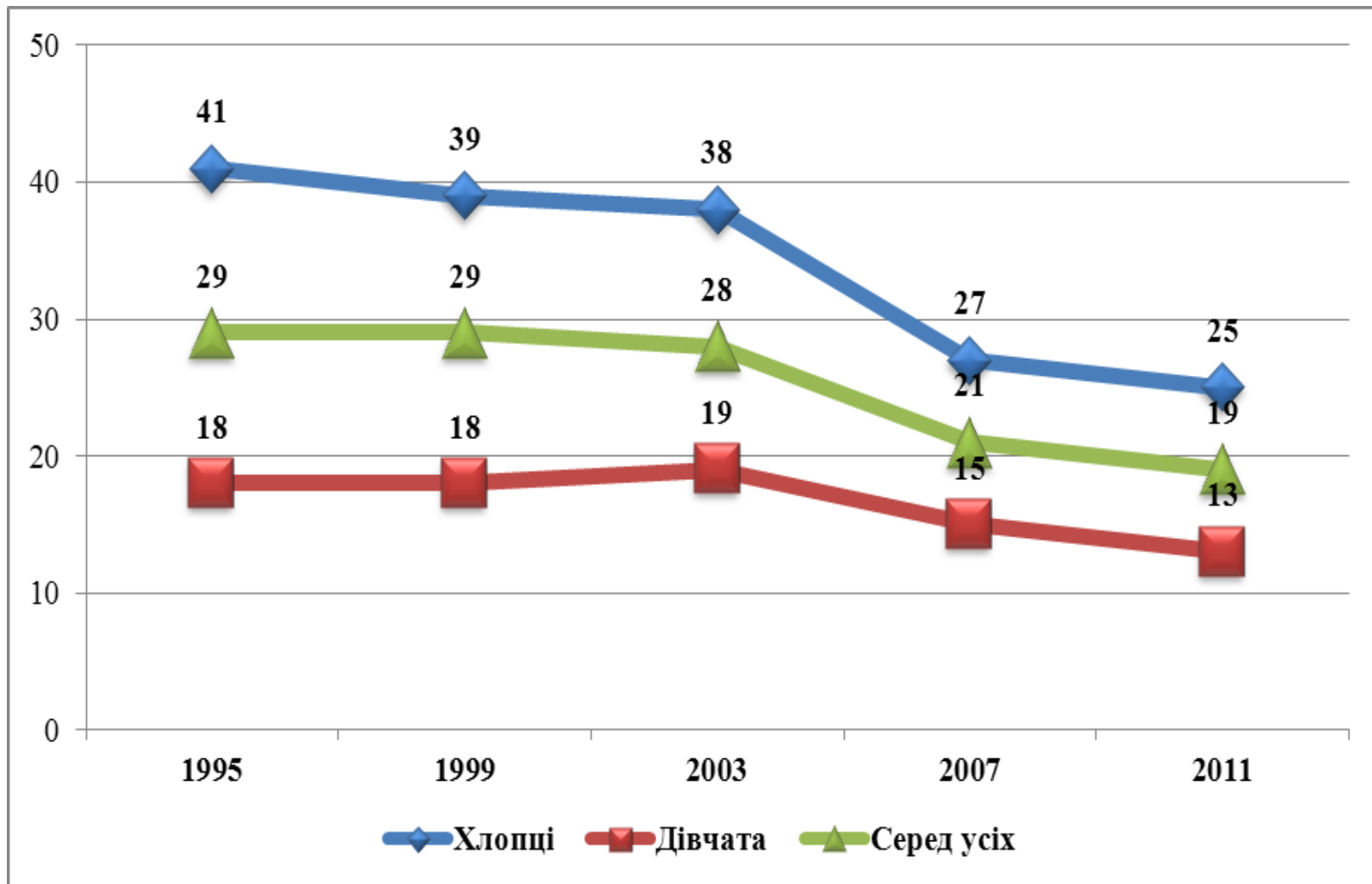

(сума відповідей «дуже легко та «достатньо легко»)

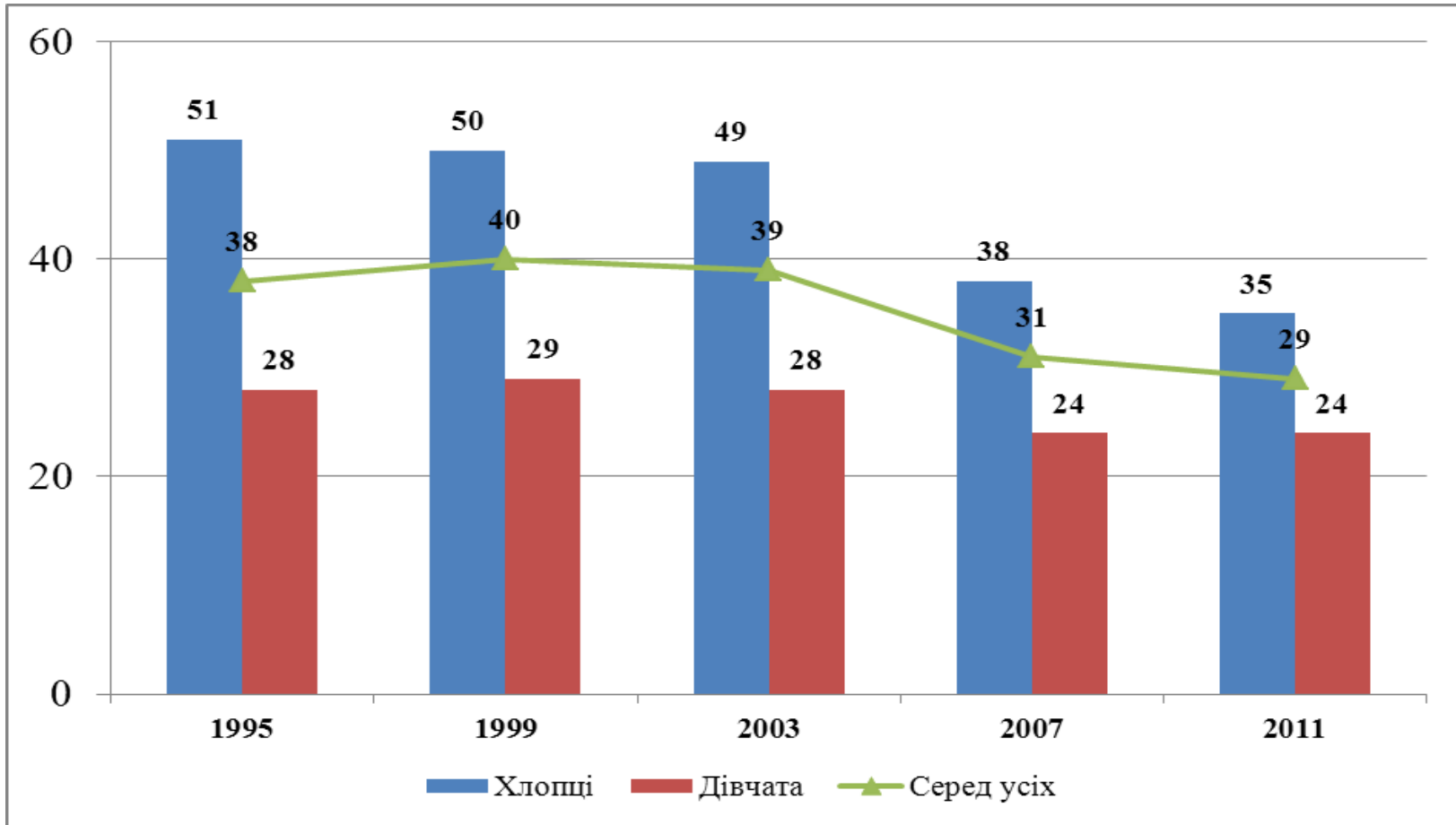
ВЖИВАННЯ ТЮТЮНУ МОЛОДДЮ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ, % ЗА СТАТТЮ

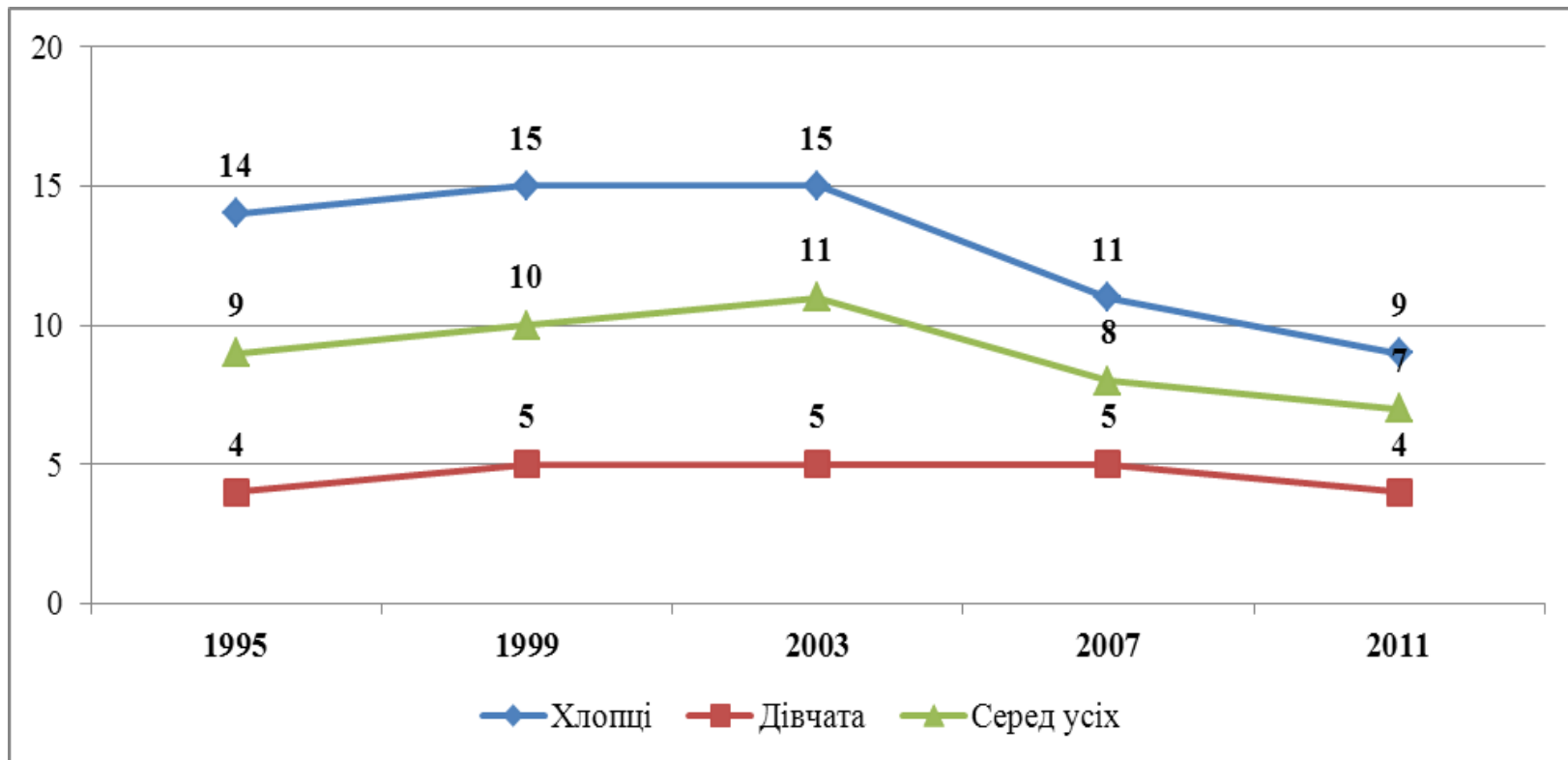
ВЖИВАННЯ ТЮТЮНУ МОЛОДДЮ 40 РАЗІВ ТА БІЛЬШЕ, % ЗА СТАТТЮ

ВЖИВАННЯ ТЮТЮНУ ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ 30 ДНІВ, % ЗА СТАТТЮ

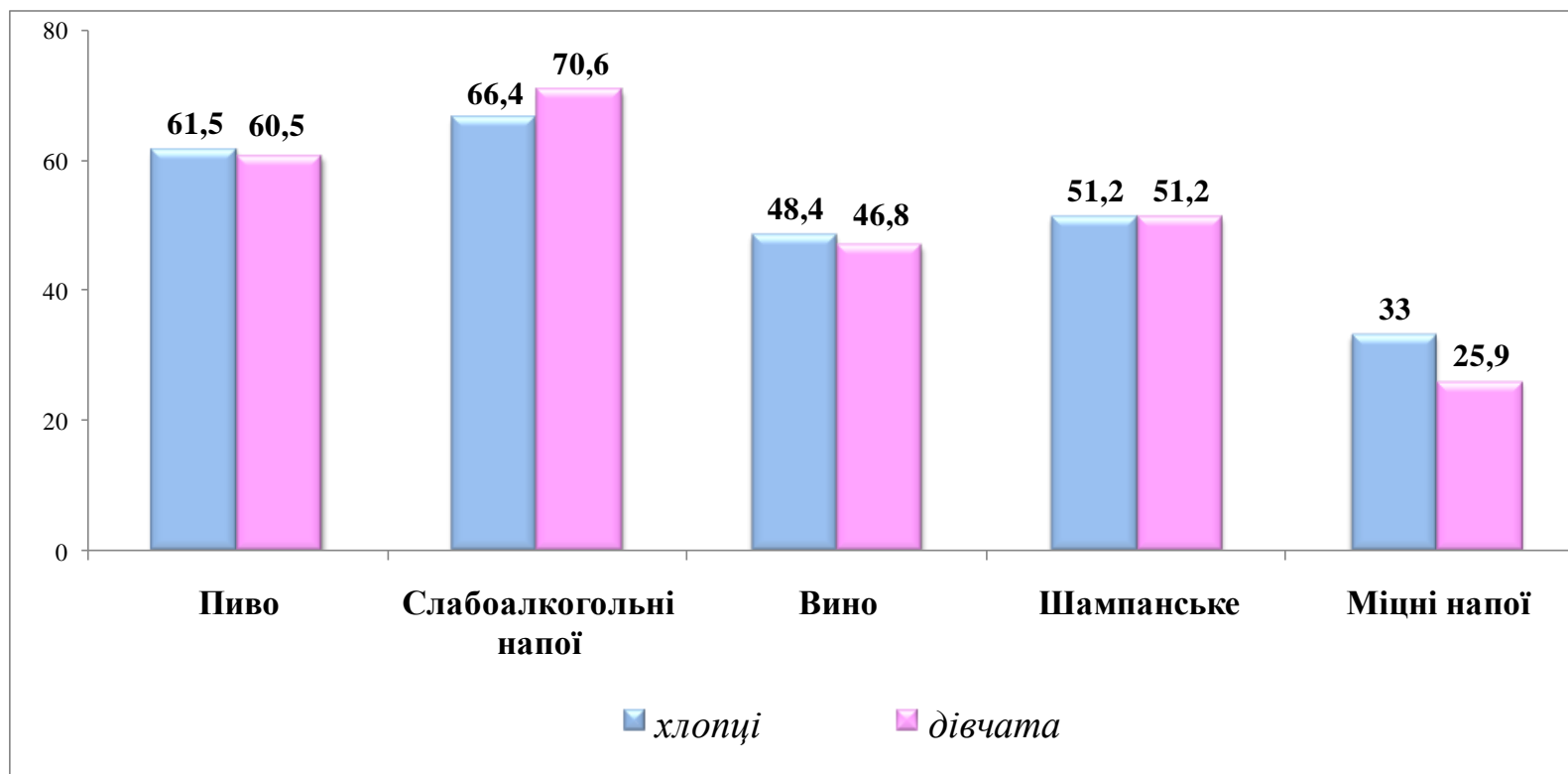

ПОЧАТОК ВЖИВАННЯ ТЮТЮНУ У 13 РОКІВ ТА РАНІШЕ, % ЗА СТАТТЮ

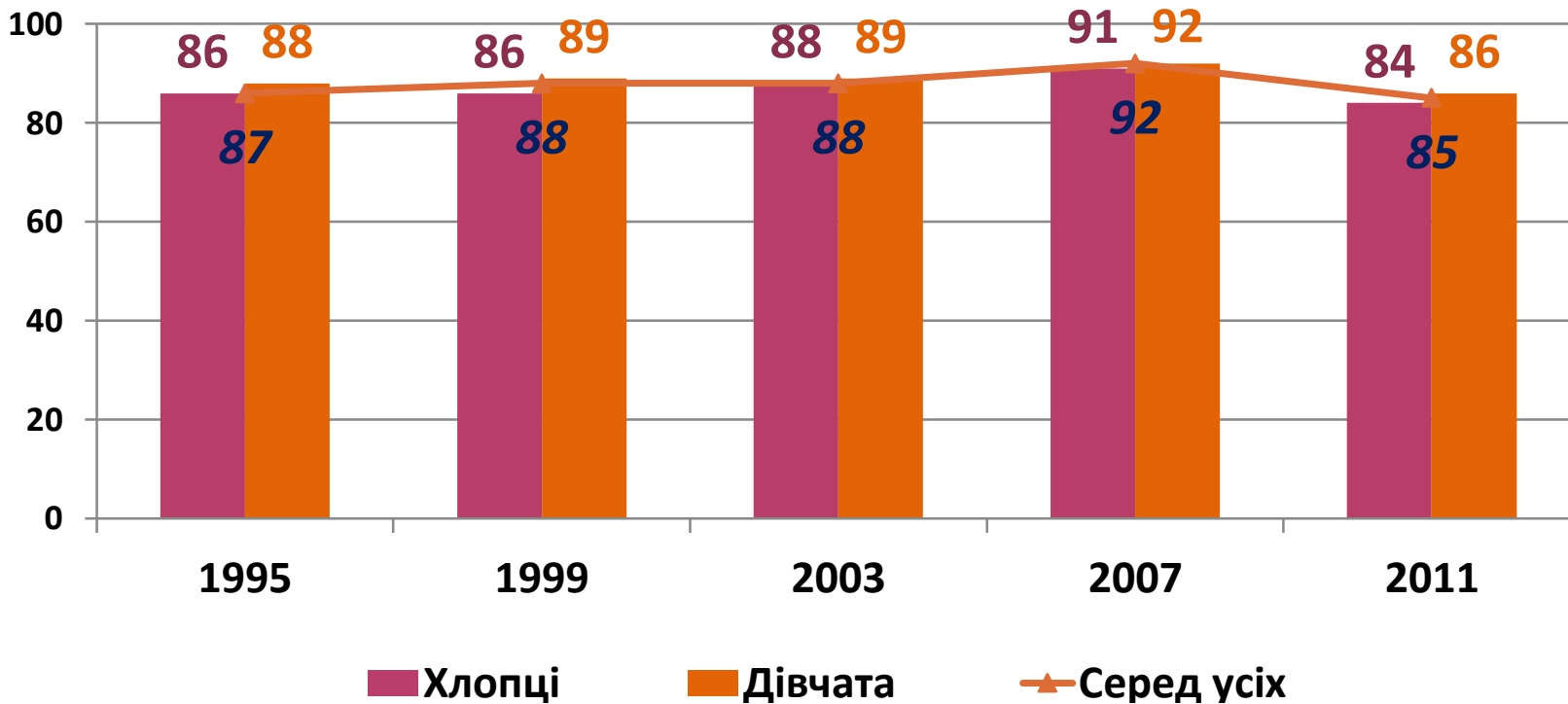

Фіксуємо зниження кривої з 2007 по 2011 р., що характеризує рівень поширення тютюнокуріння серед учнівської молоді віком 15-16 років, після періоду зростання з 1995 р. по 2003 р.

ОЦІНКА ДОСТУПНОСТІ ОКРЕМИХ ВИДІВ АЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ, % ЗА СТАТТЮ (СУМА ВІДПОВІДЕЙ «ДУЖЕ ЛЕГКО» ТА «ДОСИТЬ ЛЕГКО» ДІСТАТИ ЗА БАЖАННЯМ)

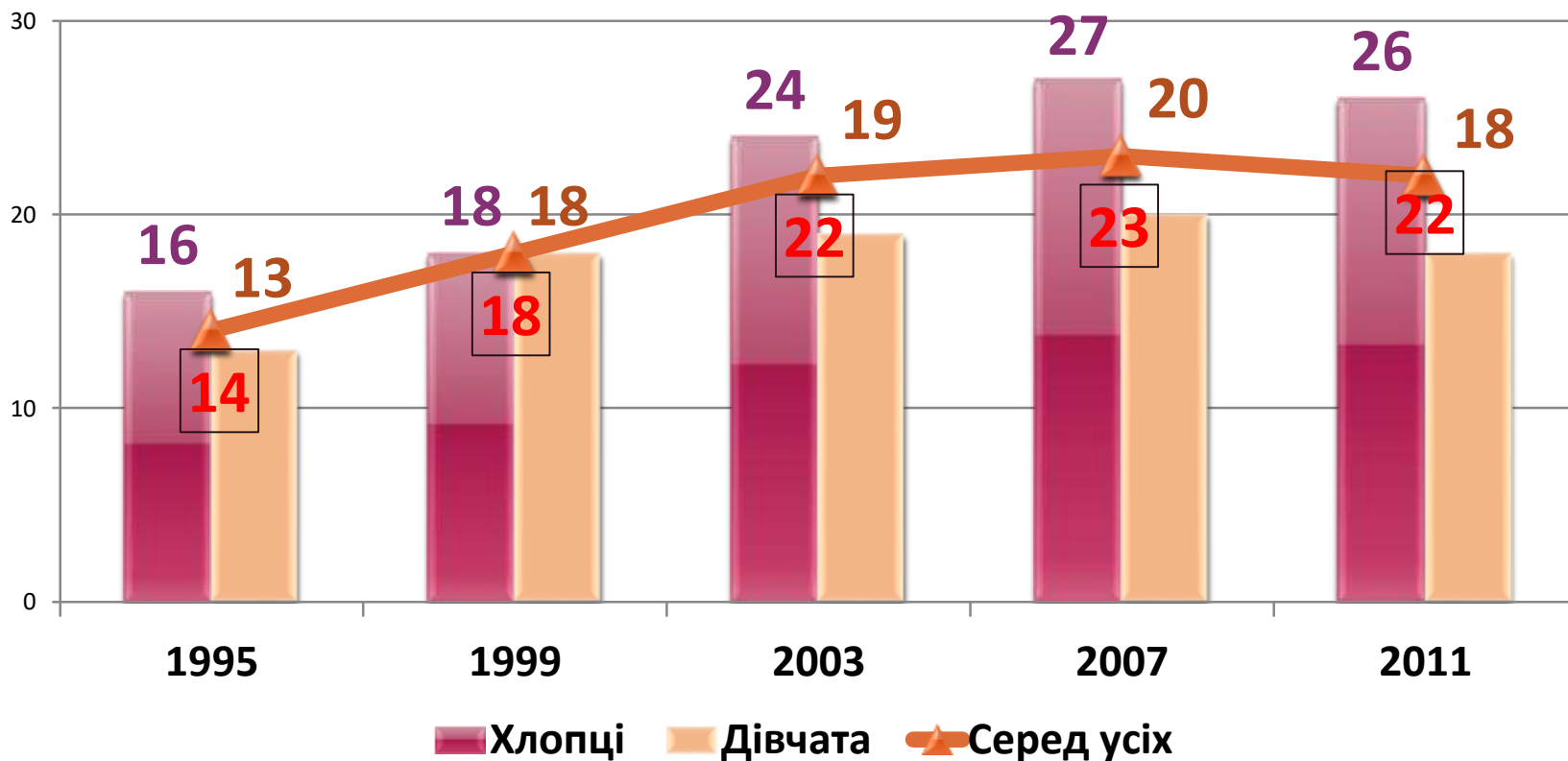

ВІДСОТОК УЧНІВ, ЯКІ ВЖИВАЛИ БУДЬ-ЯКІ АЛКОГОЛЬНІ НАПОЇ ХОЧА Б РАЗ У ЖИТТІ, % ЗА СТАТТЮ

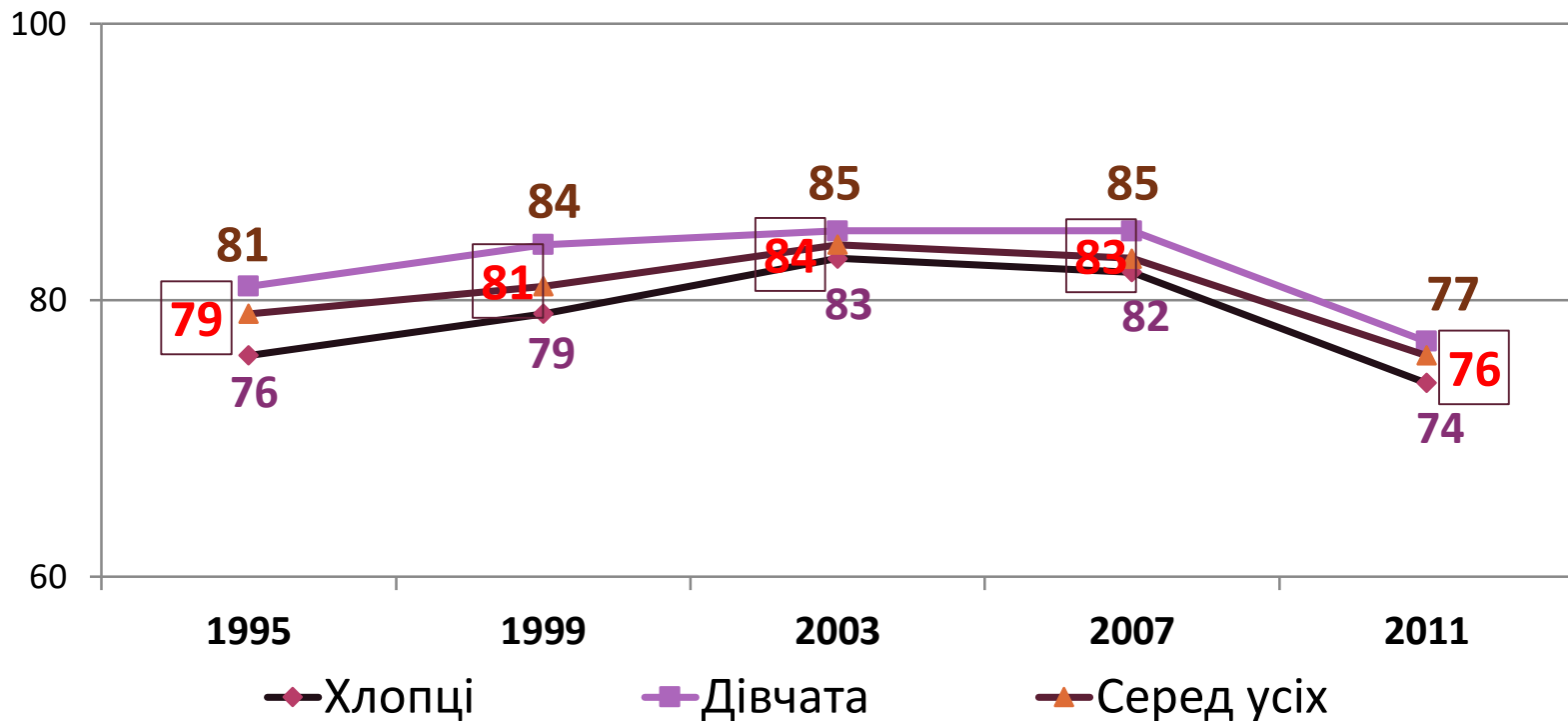
Зафіксовано призупинення зростання питомої ваги тих, хто за життя більше 40 разів вживав алкогольні напої

ВІДСОТОК УЧНІВ, ЯКІ ВЖИВАЛИ БУДЬ-ЯКІ АЛКОГОЛЬНІ НАПОЇ 40 РАЗІВ АБО БІЛЬШЕ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ, % ЗА СТАТТЮ

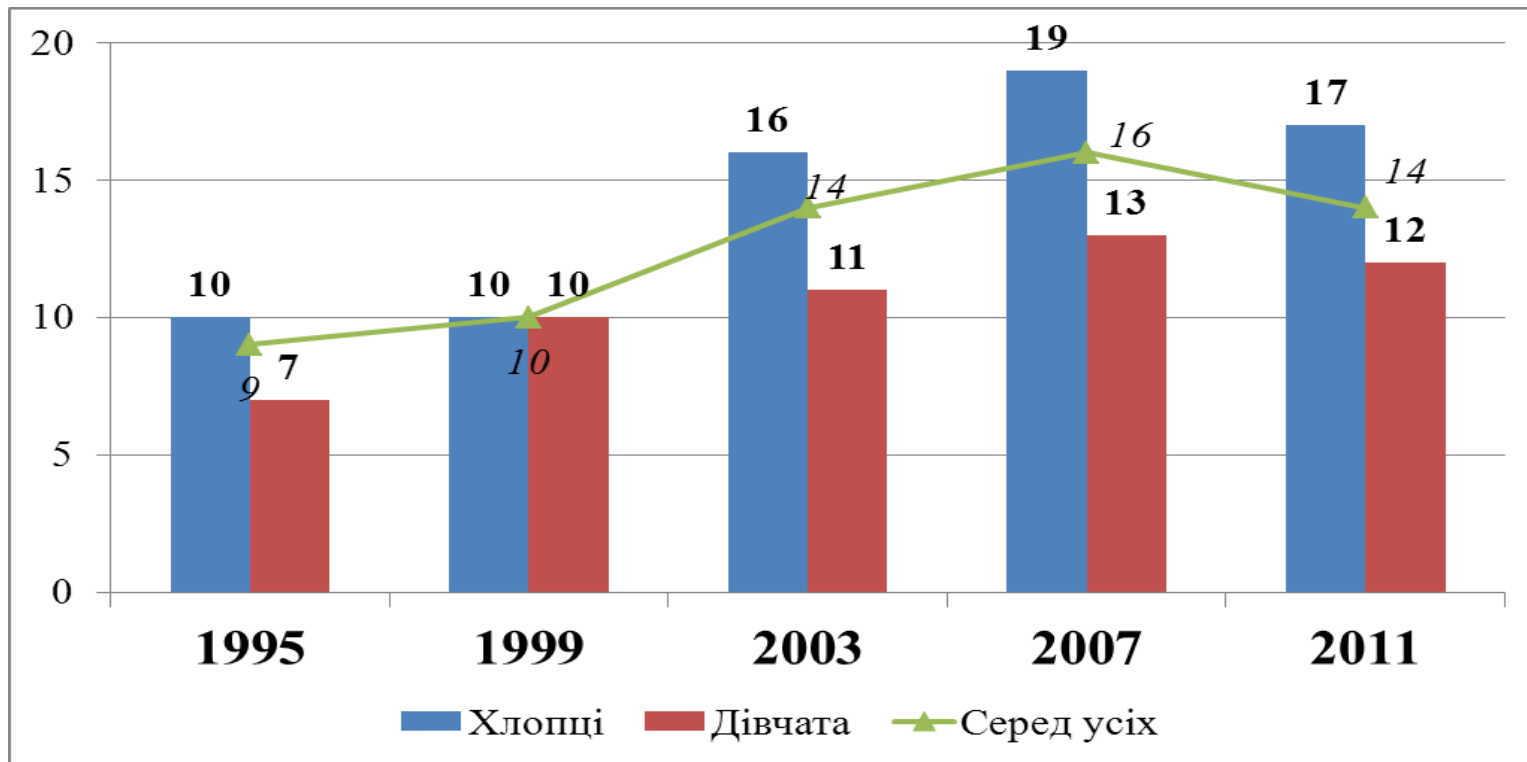
Зафіксовано призупинення зростання питомої ваги тих, хто за життя більше 40 разів вживав алкогольні напої

ВІДСОТОК УЧНІВ, ЯКІ ВЖИВАЛИ БУДЬ-ЯКІ АЛКОГОЛЬНІ НАПОЇ ЗА ОСТАННІ 12 МІСЯЦІВ, % ЗА СТАТТЮ

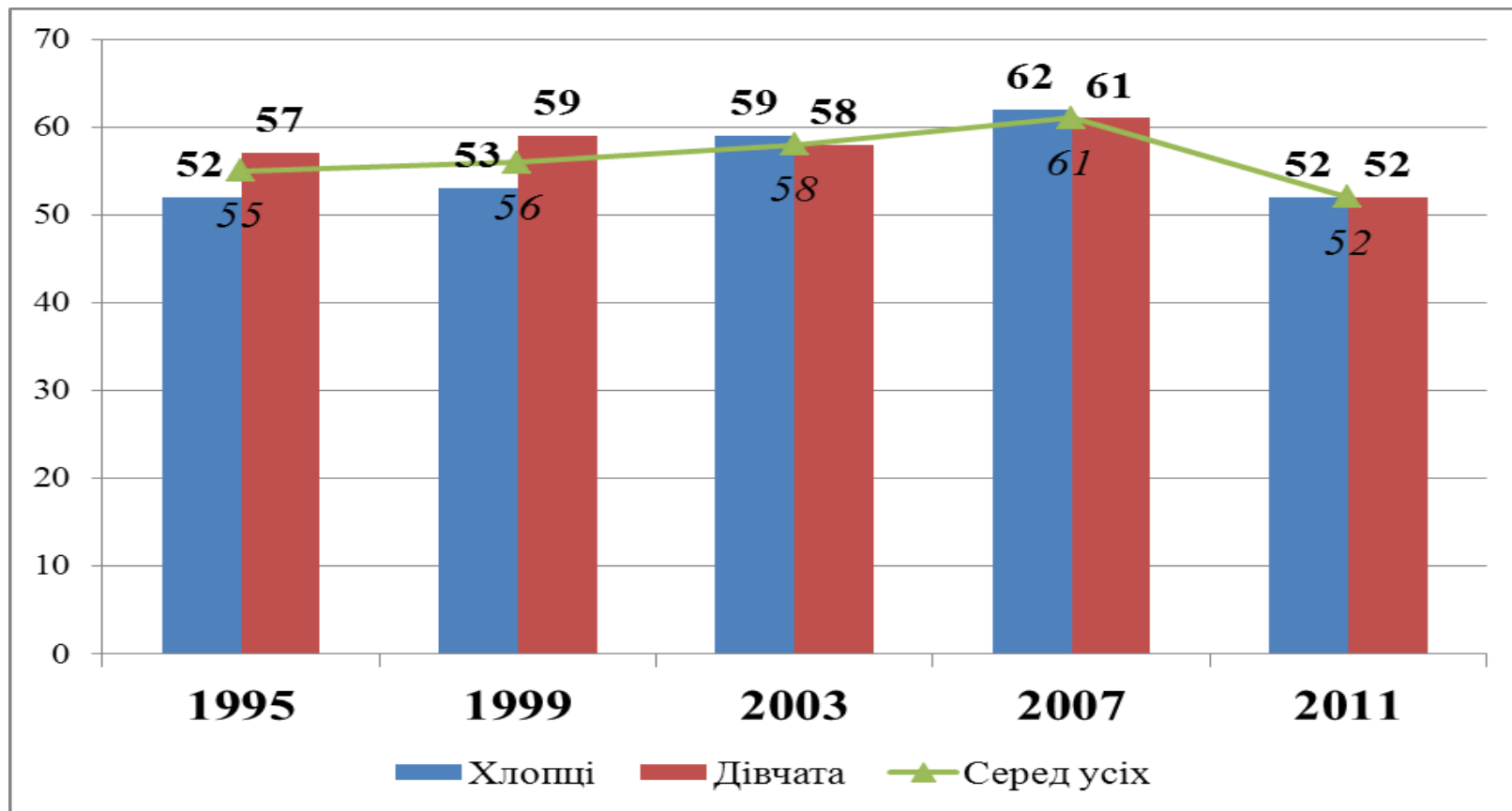
Середній рівень вживання алкоголю протягом останніх 12 місяців досить високий, серед дівчат більш високий і перевищував 80% за період 1995-2007 рр. Останні дані 2011 р. показують зниження цього показника на статистично значущому рівні від 83 до 76%.

ВІДСОТОК УЧНІВ, ЯКІ ВЖИВАЛИ **АЛКОГОЛЬ** 20 РАЗІВ ТА БІЛЬШЕ ЗА ОСТАННІ 12 МІСЯЦІВ, % ЗА СТАТТЮ

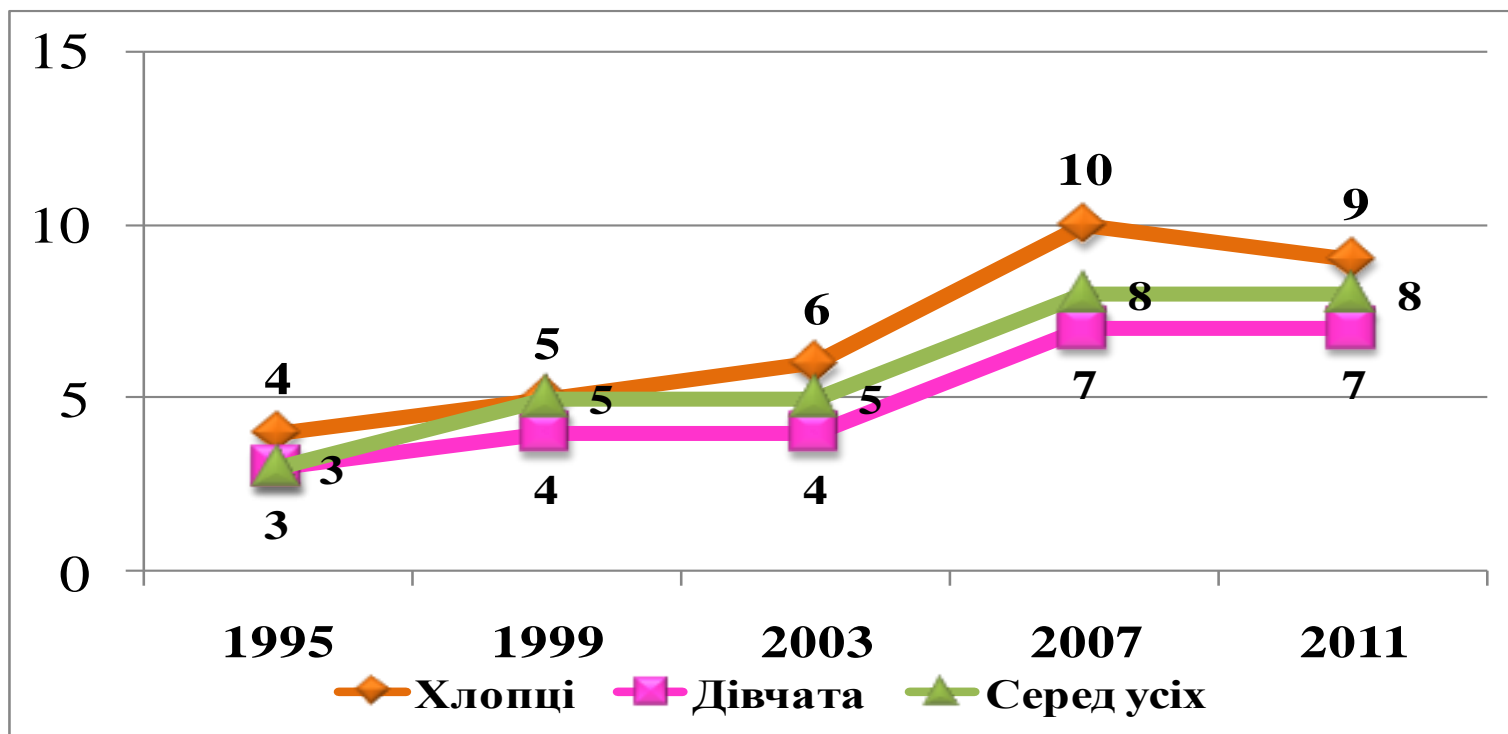

Тренд вживання алкоголю більше 20 раз за останні 12 місяців, свідчить скоріше про стабілізацію, ніж про реальне зменшення.

ВІДСОТОК УЧНІВ, ЯКІ ВЖИВАЛИ БУДЬ-ЯКІ АЛКОГОЛЬНІ НАПОЇ ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ 30 ДНІВ, % ЗА СТАТТЮ

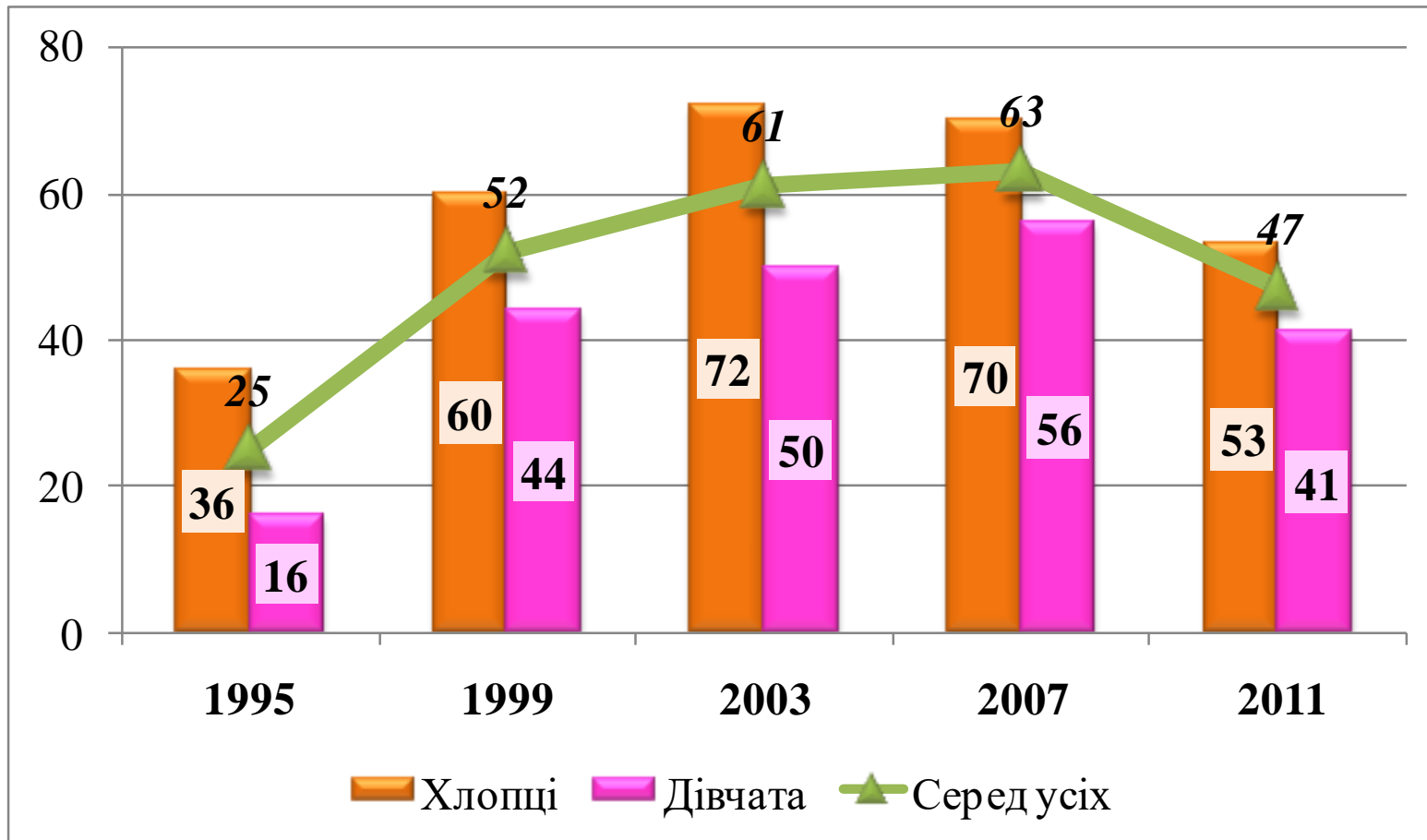

ВІДСОТОК УЧНІВ, ЯКІ ВЖИВАЛИ БУДЬ-ЯКІ АЛКОГОЛЬНІ НАПОЇ 10 РАЗІВ ТА БІЛЬШЕ ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ 30 ДНІВ, % ЗА СТАТТЮ

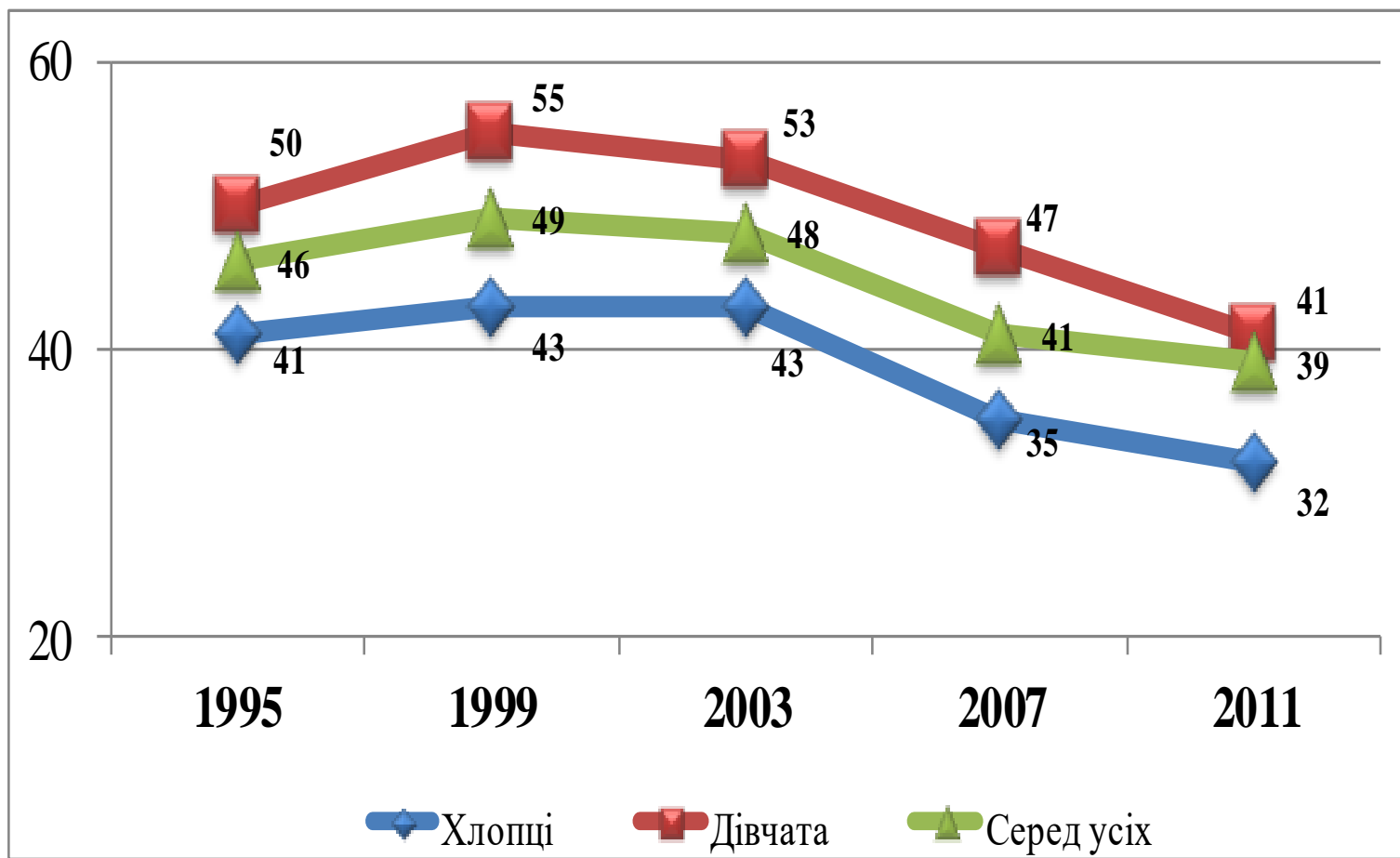

Збільшення у 1999 та 2003 рр. відбувалося досить повільно й навіть за межами статистичної похибки, у 2007 р. зафіксовано стрибок до 10% серед хлопців та 7% серед дівчат, а дані 2011 р. свідчать про сталість цього зростання.

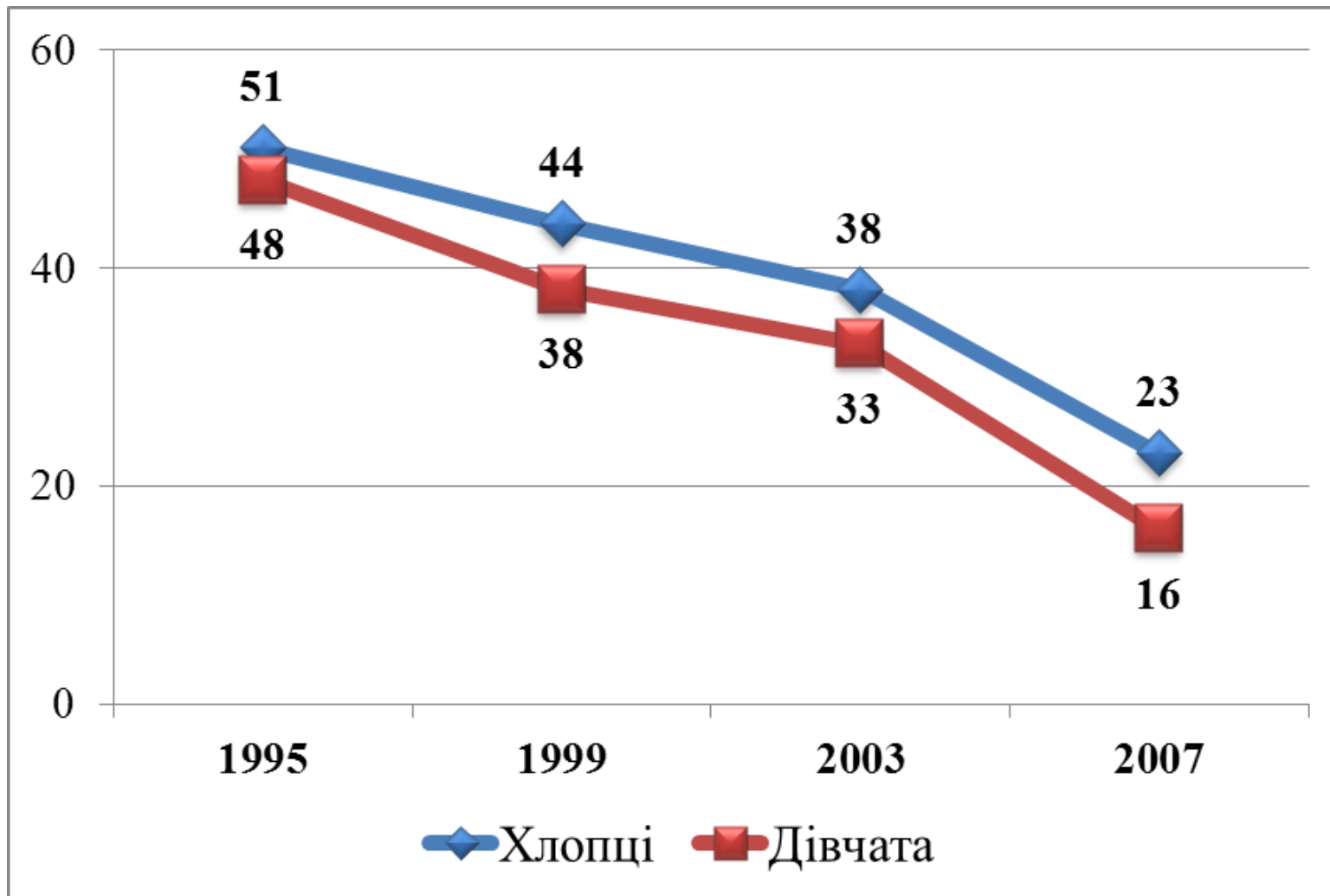
ВЖИВАННЯ ПИВА ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ 30 ДНІВ, % ЗА СТАТТЮ

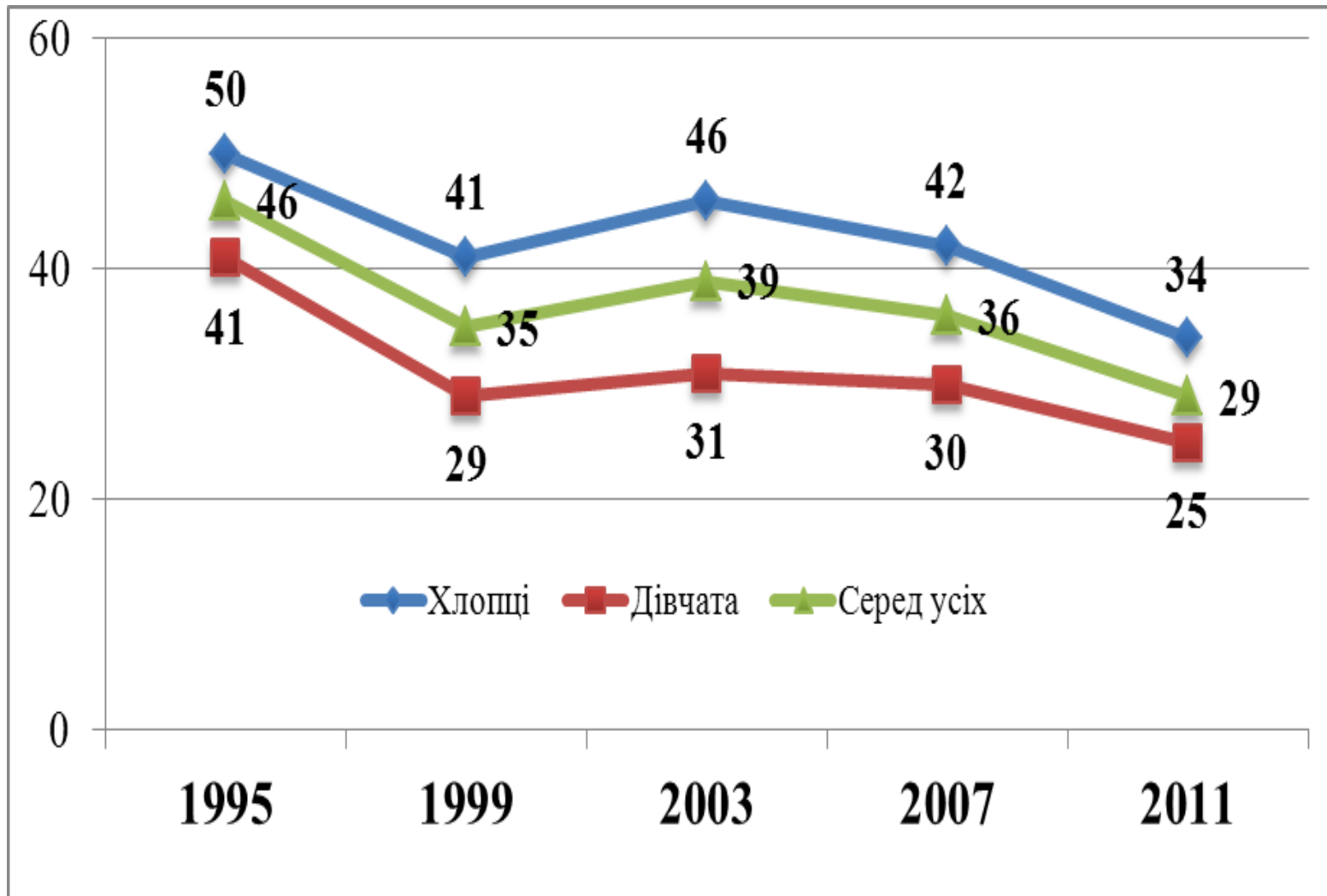
ВЖИВАННЯ **ВИНА** ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ 30 ДНІВ, % ЗА СТАТТЮ

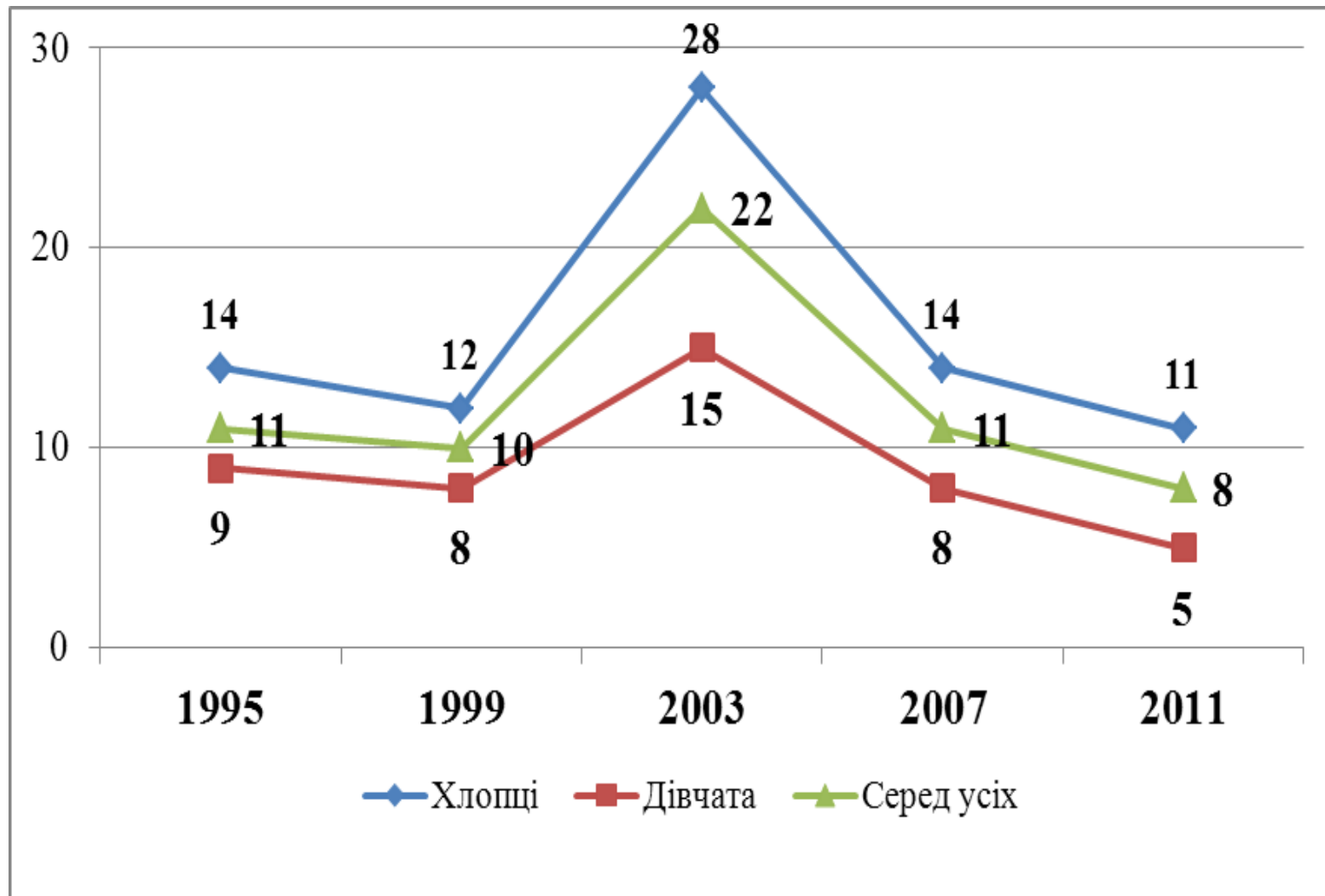
ВЖИВАННЯ МІЦНИХ НАПОЇВ ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ 30 ДНІВ, % ЗА СТАТТЮ

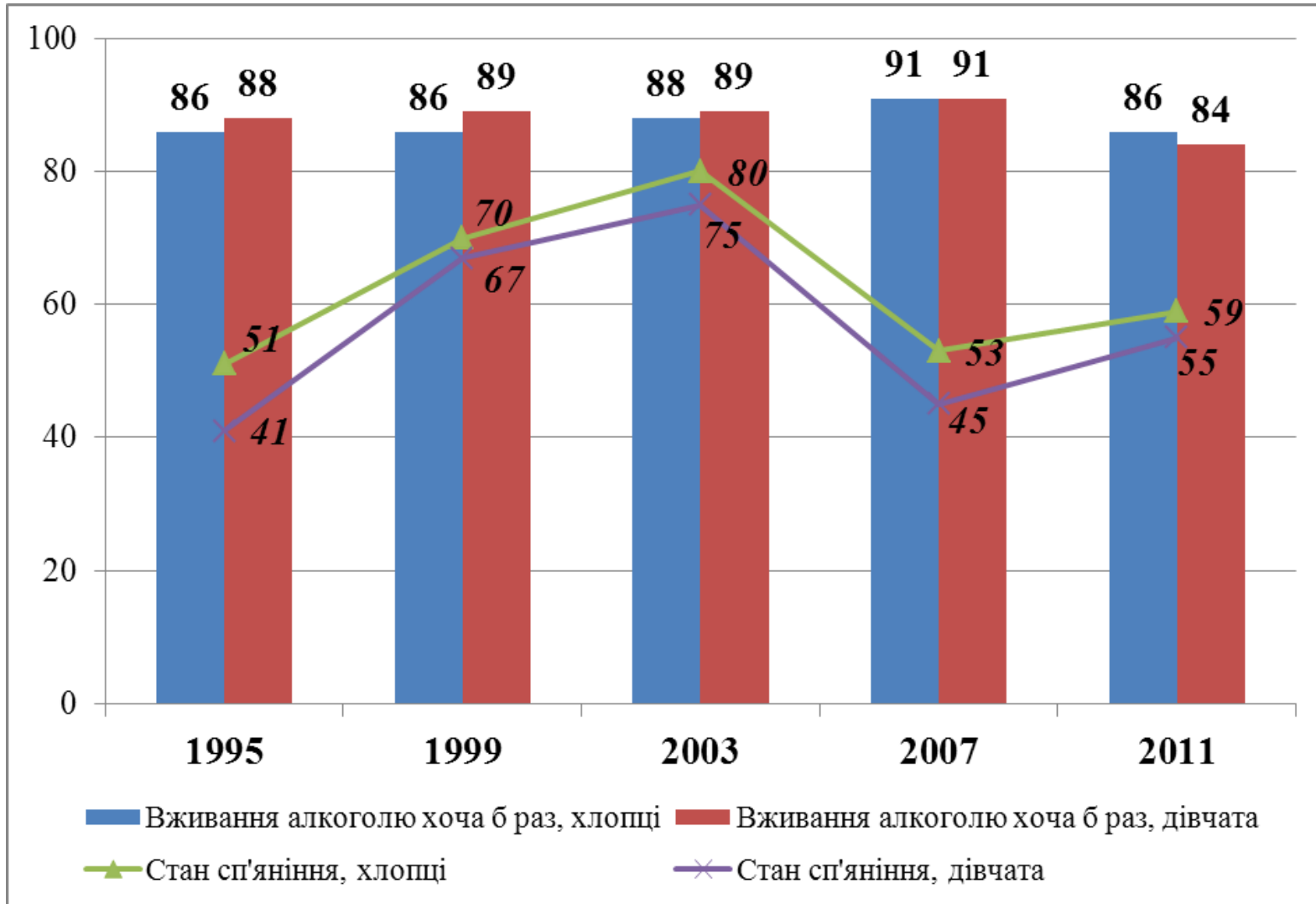
**ПИТОМА ВАГА ТИХ, ХТО ВЖИВАВ 5 АБО БІЛЬШЕ ПОРЦІЙ
АЛКОГОЛЮ ПОСПІЛЬ ПІД ЧАС ОДНІЄЇ ВИПИВКИ
ЗА ОСТАННІ 30 ДНІВ, % ЗА СТАТТЮ**

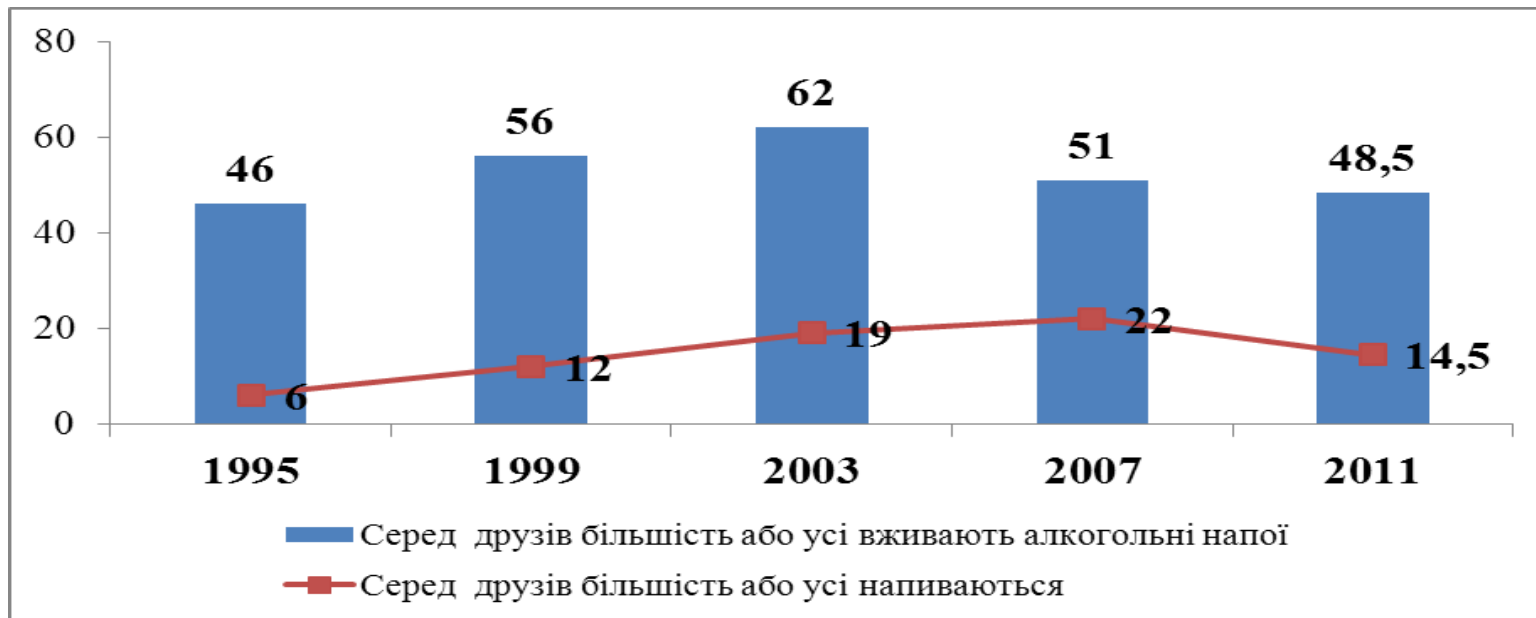
ПИТОМА ВАГА ТИХ, ХТО ВЖИВАВ 5 АБО БІЛЬШЕ ПОРЦІЙ АЛКОГОЛЮ ПОСПІЛЬ ПІД ЧАС ОДНІЄЇ ВИПИВКИ, ТРИ РАЗИ АБО БІЛЬШЕ ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ 30 ДНІВ, % ЗА СТАТТЮ

ВЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ ТА ПИТОМА ВАГА ТИХ, ХТО ВІДЧУВАВ СТАН СП'ЯНІННЯ ХОЧА Б 1 РАЗ У ЖИТТІ, % ЗА СТАТТЮ

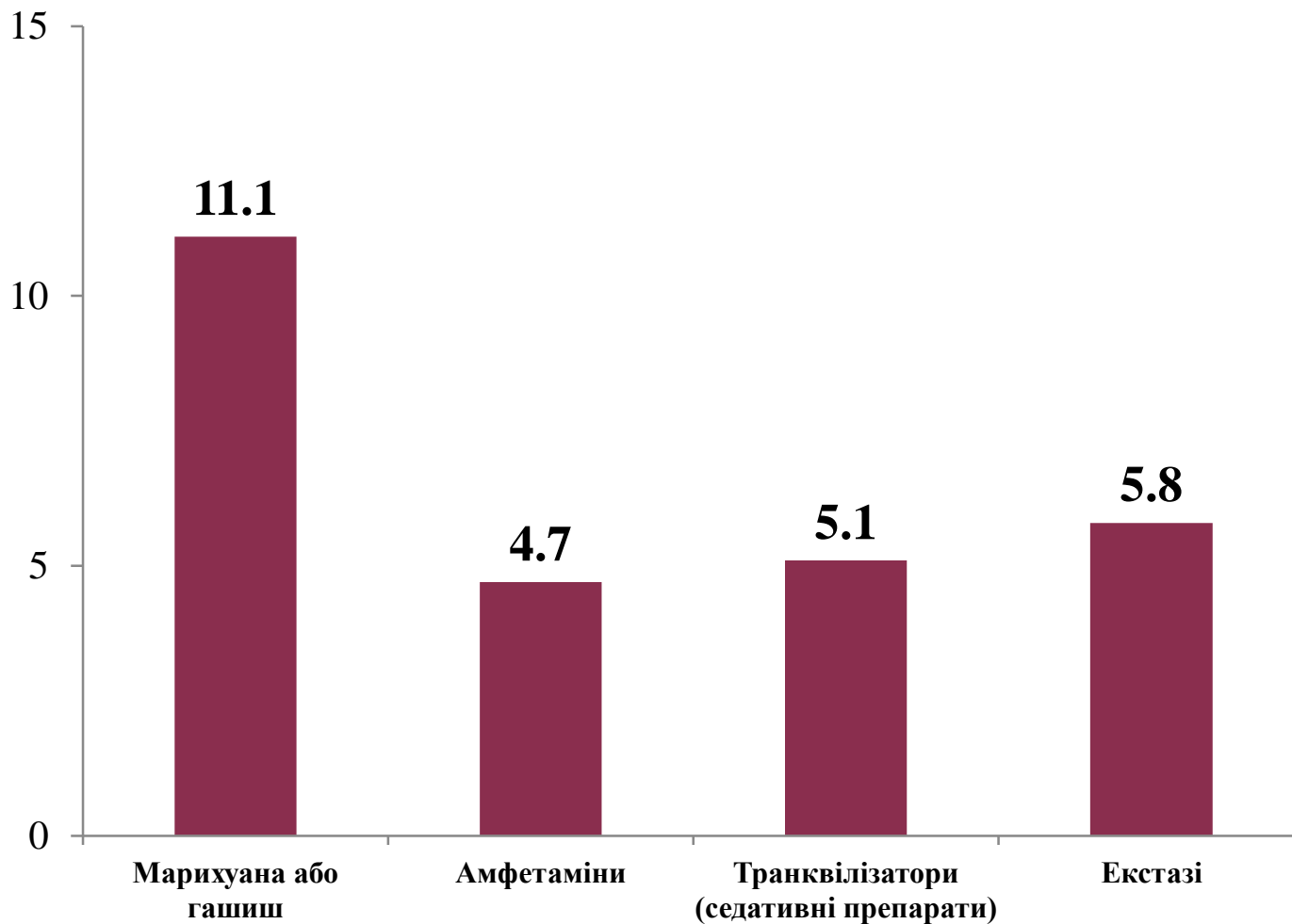
ПИТОМА ВАГА ОПИТАНИХ, ЯКІ ВКАЗАЛИ, ЩО **СЕРЕД ДРУЗІВ** «БІЛЬШІСТЬ» АБО «УСІ» ВЖИВАЮТЬ АЛКОГОЛЬНІ НАПОЇ ТА НАПИВАЮТЬСЯ, %

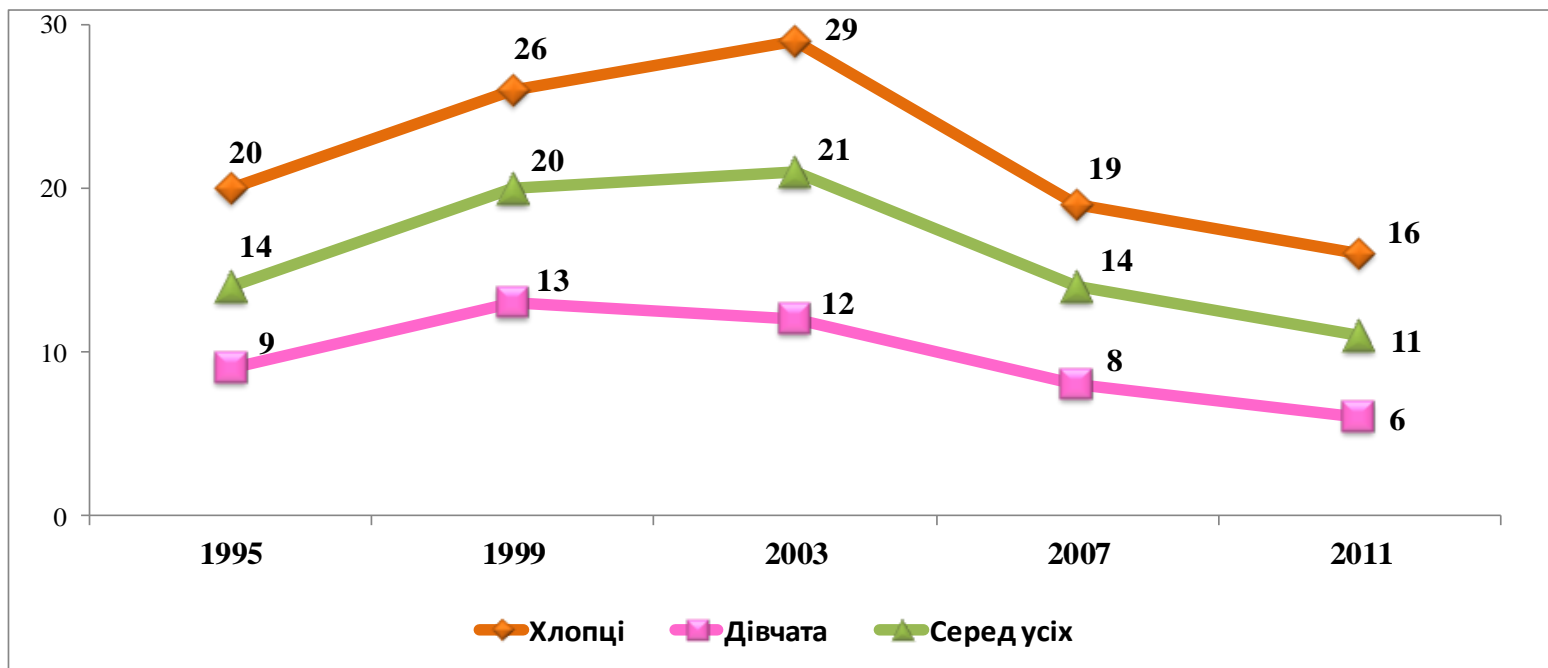
Загальна тенденція щодо поширення вживання алкогольних напоїв за період дослідження (1995–1999–2003–2007–2011 роки) дозволяє стверджувати, що пік вживання прийшовся на період 2003–2007 років.

Дані 2011 р. вказують на стабілізацію та незначне зниження за основними показниками, що характеризують вживання алкогольних напоїв серед учнівської молоді 15–16 років.

ПИТОМА ВАГА СТВЕРДНИХ ВІДПОВІДЕЙ ЩОДО МОЖЛИВОСТІ ЛЕГКО ДІСТАТИ ПЕВНИЙ ВИД **НАРКОТИКУ**, %

ВЖИВАННЯ МАРИХУАНИ ЧИ ГАШИШУ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ, % ЗА СТАТТЮ

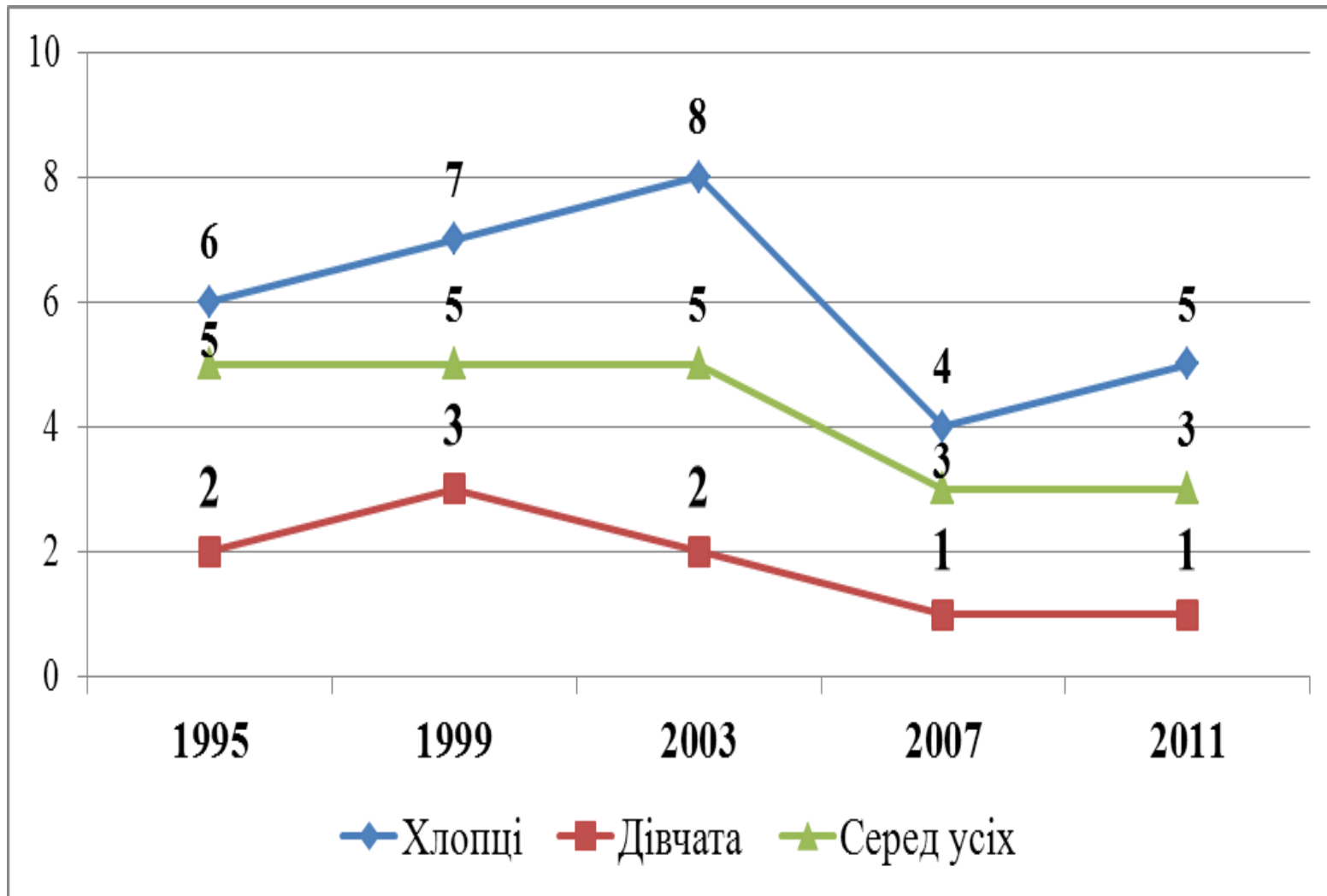

Хлопці знаходяться у більш високому ризику ранньої спроби наркотичних речовин

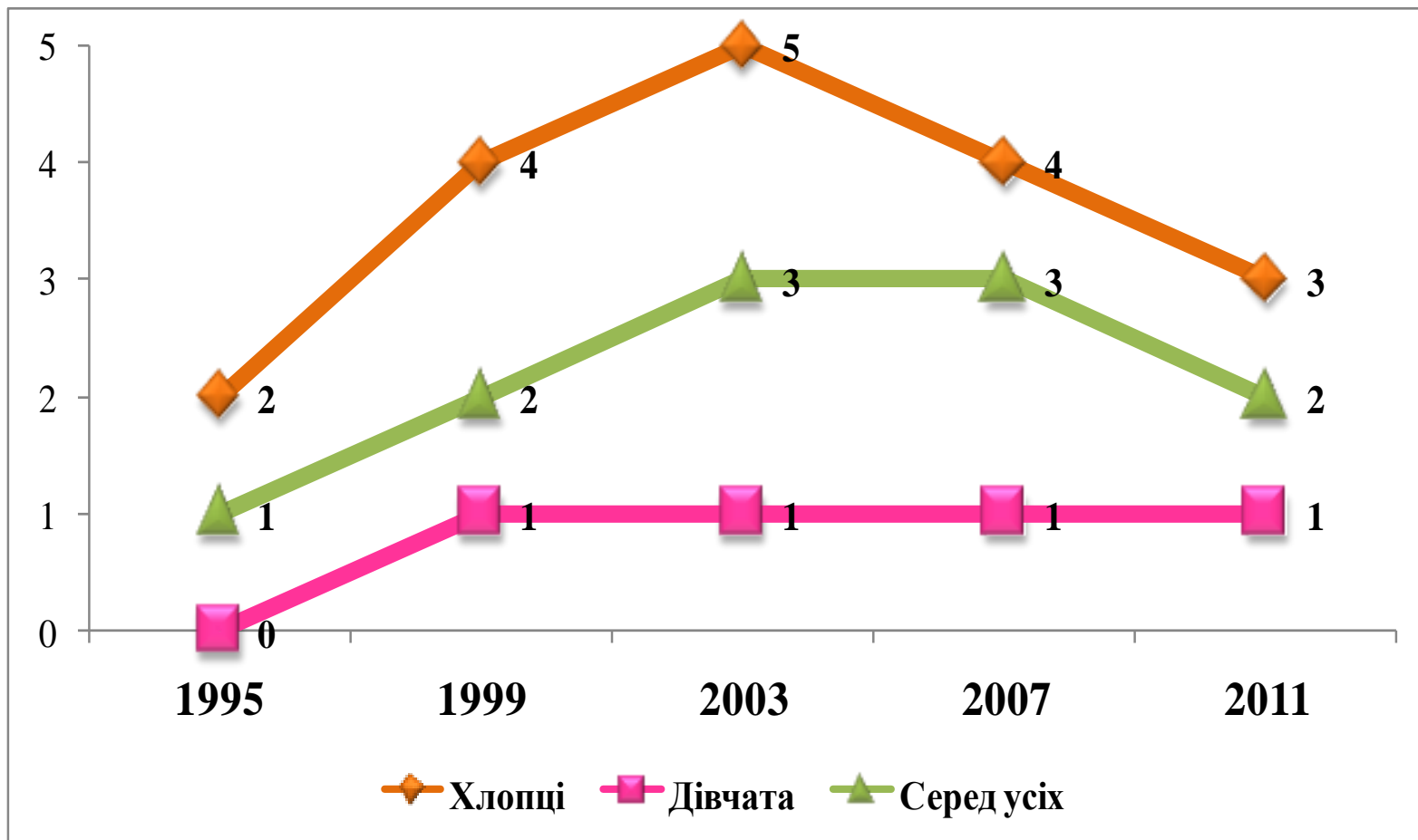
ВЖИВАННЯ МАРИХУАНИ ЧИ ГАШИШУ ЗА ОСТАННІ 12 МІСЯЦІВ, % ЗА СТАТТЮ

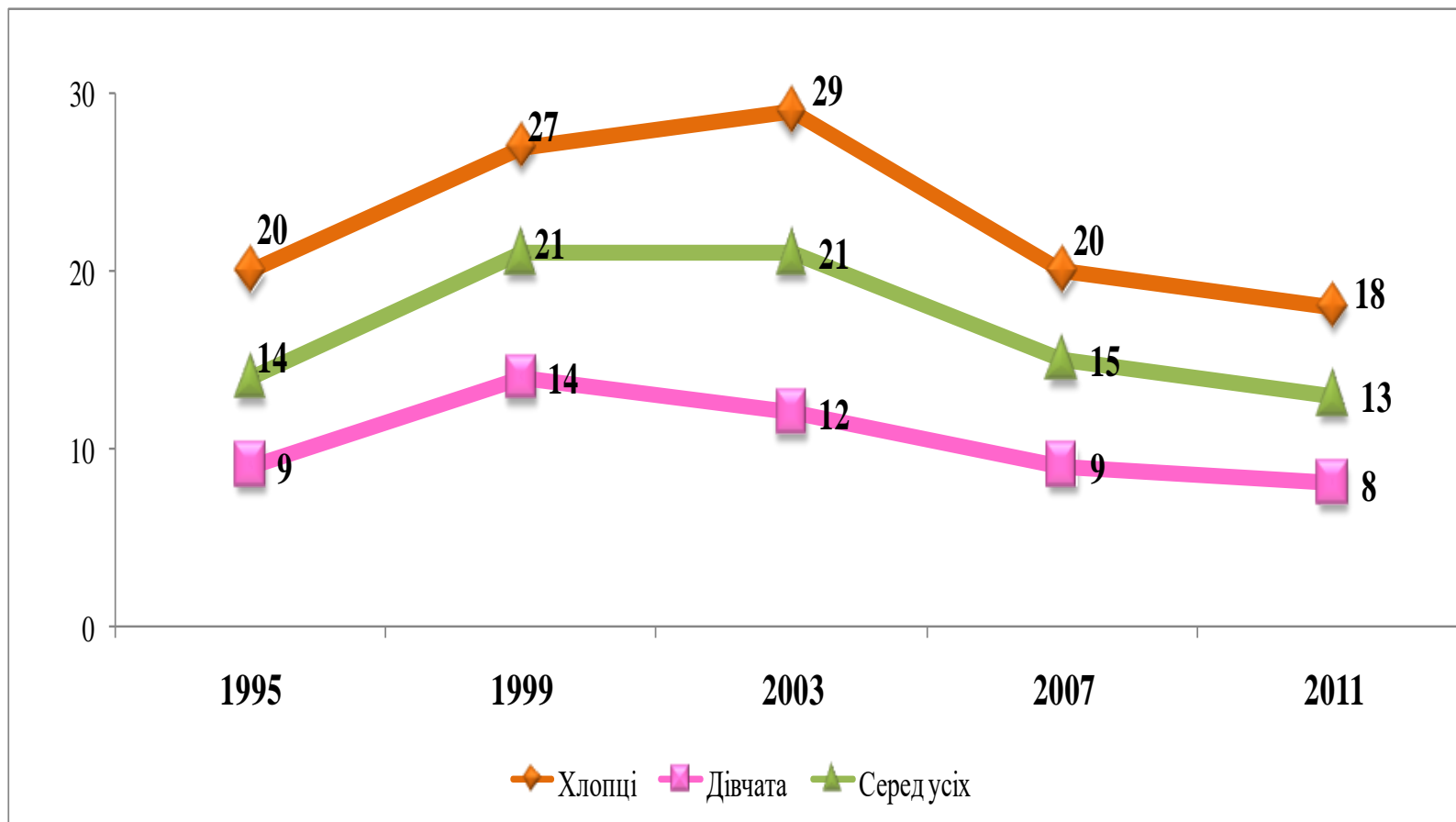
ВЖИВАННЯ МАРИХУАНИ ЧИ ГАШИШУ ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ 30 ДНІВ, % ЗА СТАТТЮ

РАННЕ ВЖИВАННЯ КАННАБІСУ У ВІЦІ 13 РОКІВ ЧИ МОЛОДШЕ, % ЗА СТАТТЮ

ВЖИВАННЯ БУДЬ-ЯКОГО НАРКОТИКУ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ, % ЗА СТАТТЮ

КЛЮЧОВІ АКЦЕНТИ

- Національні, репрезентативні опитування серед молоді за міжнародною методологією дають можливість :
 - відслідковувати тенденції поширення вживання тютюну, алкоголю та наркотиків;
 - фіксувати вплив змін у політиці, інформаційно-освітніх програмах, регулюванні рекламної діяльності тощо на поширеність та характеристики вживання;
 - впливати на формування адекватної державної політики щодо тютюну, алкоголю, наркотиків;
 - визначати актуальні акценти політики з врахуванням особливостей статево-вікових груп.
- Адвокатування:
 - включення курсу з формування навичок ЗСЖ у число інваріантних в 10-11 класах ОСУЗ, в ПТНЗ, ВНЗ (I–II та III–IV рівнів акредитації);
 - внесення низки показників на базі опитування ESPAD в систему національних індикаторів про стан здоров'я учнівської молоді та ефективності політики у сфері ФЗСЖ молоді;
 - Використовувати можливість розширення вибірки та отримання результатів на рівні окремих областей.

На сьогодні зафіксовано зниження показників щодо вживання тютюну, алкоголю та наркотиків у цілому, але програми ФЗСЖ не мають ефективного впливу серед учнів ПТНЗ.

Додаткову інформацію можна отримати:

УІСД ім. О.Яременка

тел.: 044 501 50 76

Ольга Балакірєва, bon_smc@inet.ua

Тетяна Бондар, bondar@uisr.org.ua